FİLYOS ÇAYI HAVZASINDA TURİZM POTANSİYELİNE SAHİP ALANLARA BİR ÖRNEK: YENİCE VE ÇEVRESİ*

Dr. Sedat AVCI**

Abstract:

Tourism is very important for economical development of an area. This study emphasizes importance of tourism activities in research area. We should like to give natural beauty, traditional life style, assorted sportive activities (trekking, climbing, hiking, hunting etc.) for tourist in Yenice and its surroundings. If we conservate natural and human landscape, tourism activities will provide huge input like a plant in regional economies of the study area.

GİRİŞ:

Dünyada kalkınma açısından önem taşıyan faaliyet kollarından biri de turizmdir. İster ülke, ister bölge veya yöre ölçeğinde olsun turizm, bir sahanın doğal ortamına yapılan yatırımların sosyo-ekonomik değerlere dönüşmesini sağlayan bir faaliyettir. Bu açıdan turizm "farklı sosyal ve kültürel yapılara sahip toplumların birbirleriyle ilişki kurmasına; farklı bilgi, görgü, gelenek ve kültürel düzeyleri arasında bir etkileşime ve bunların sonucunda sosyal yapının, kültürel anlayışların ve giderek toplumsal davranış kalıplarının değişmesine yol açan sosyal bir olay" olarak da tanımlanmaktadır (ÖZDEMİR, 1991: 101). Bireyin modern şehir yaşamında kapalı yerlerdeki ruhsal gerginliğinden kurtulması, rahatlaması için bir zorunluluk olan bu olay, genellikle şehirsel alanlardan uzakta veya etkilerinin hissedilmediği veya az olduğu alanlarda yapılmaktadır (AKESEN, 1984: 132). İnsanlar boş zamanlarının artmasına, ekonomik düzeylerinin yükselmesine ve ulaşım araçlarının gelişmesine bağlı olarak turizm faaliyetlerine daha çok katılmaktadır.

Turizm olayında, katılma amacı ve turistin yöneldiği alanlar zaman içinde değişim göstermişlerdir. İlk seyahatlerde gezip görme arzusunun yanında, dini amaçlı yolculuklar da büyük önem taşıyordu. Kaplıcalar ve

* İstanbul Üniversitesi Araştırma Fonu tarafından desteklenen 552/1212192 numaralı "Uygulamalı Coğrafya Açısından Filyos Çayı Çevresinin Ekonomik Kalkınmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çeşitli Öneriler" başlıklı proje kapsamında yürütülen çalışmalar esas alınarak hazırlanan bu yazı, III. Coğrafya Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Sedat Avcı, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı.

büyük akarsular zaman içinde tercih edilmiş, buna çok daha sonraları deniz kıyıları eklenmiştir. 20. yüzyılın başlarından itibaren dağlık alanlar öncelikle temiz havası doğa güzellikleri açısından ilkbahar ve yaz mevsiminde tercih edilmiş, daha sonra kış sporlarının öneminin artmasına bağlı olarak kış aylarında da tercih edilen yerler olmuşlardır. Zamanla insanlar, yaşadıkları ortamın baskısından kaçmak, değişik faaliyetlerde bulunmak için seyahat etmeye başlamışlardır. Artık turist, gittiği yerlerde farklı şeyler görmeyi, aktif olarak bazı şeyler yapmayı istemektedir. Deniz kıyıları geçmişte olduğu gibi günümüzde de turist çekmektedir. Ancak deniz kıyısına gelen turist sadece yüzmekle yetinmemekte, karda veya suda yapabileceği çeşitli aktivitelerin de olduğu yerleri tercih etmektedir.

Turizm olayının fiziki ve sosyal çevre üzerinde çeşitli etkileri vardır. Fiziki çevre üzerindeki etkilerini;

a-Doğal çevrenin tahrip edilmesi, yapılaşma ile doğal manzaranın bozulması ve sakinliğini kaybetmesi,

b-Bulunulan çevrenin katı atıklarla kirletilmesi ve su kaynaklarının kullanılamaz duruma gelmesi,

c-Ulaşım araçlarıyla veya çeşitli faaliyetlerle gürültü kirliliğine yol açılması olarak sıralamak mümkündür (OLALI, 1983: 185–186). Turizmin sosyal çevre üzerindeki etkilerini ise;

a-İyi düzenlenmemiş bir turizm faaliyetinin, yerel özellikleri yozlaştırarak gelenek görenekleri bozması veya turistin tercihine göre bu gelenek ve göreneklerin değiştirilmesi veya terk edilmesi,

b-Yöresel farklılıkların azaqlması,

c-turistik işletmelerde çalışan yerli iş gücünün kendini köle gibi hissetmesi,

d-Turistle birlikte olmak, daha iyi yaşamak, daha çok harcamak arzusu ve doyurulamayan yeni isteklerin ortaya çıkması şeklinde göstermektedir (OLALI, 1983; 205–206).

Bütün bu olumsuz etkilerin yanında turizm, bir yöre için fiziki çevreyi korumayı zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle halk doğal ortamın tahrip edilmesini veya kirletilmesini engellemektedir. Turizm sosyal çevrede ise farklı kültürleri bir araya getirerek kültürel değişimi sağlamaktadır. Uygarlık düzeyinin ve ekonomik gelişmişliğin artmasına bağlı olarak ayrıca yaşam düzeyinin yükselmesine de yol açmaktadır. Günümüzde turist, daha bilinçli, kaynakların kullanımında daha akılcı davranma eğilimindedir. Yeni

eğilimde turizm için bozulmamış bir doğa arzulanmakta, aynı zamanda kültürel özelliklerini korumuş sahalar tercih edilmektedir[1].

Aşağıda bu genel çerçeve içerisinde inceleme sahası ele alınacak, sahanın potansiyeline ve yapılabileceklere yer verilecektir.

İNCELEME SAHASININ YERİ VE ÖZELLİKLERİ

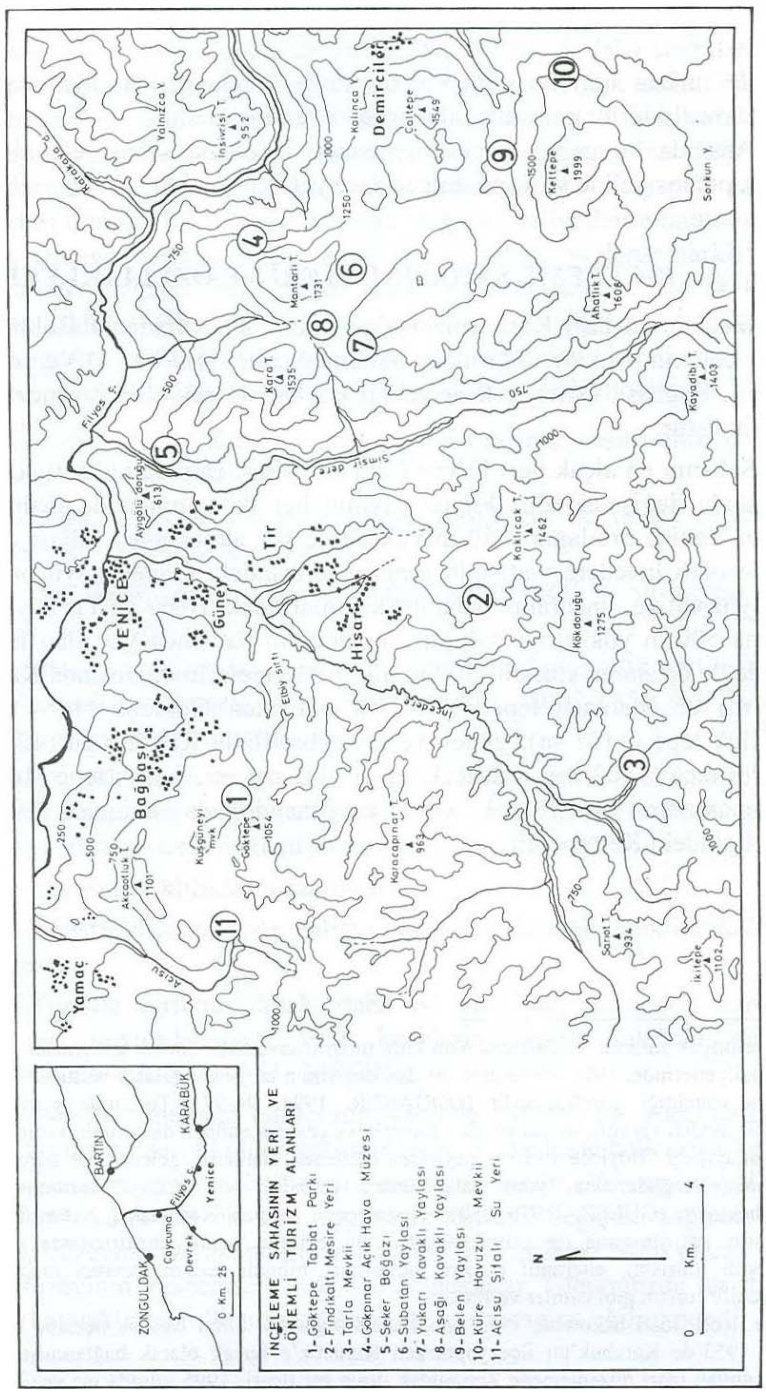
İnceleme sahası Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz Bölümü'nde Filyos çayının yukarı çığırında bulunmaktadır (Harita 1). Yenice ilçe merkezi2, Bağbaşı, Güney, Hisar ve Tir köyleri ile çevreleri bu incelemeye konu olmuştur.

Sahanın en alçak yeri Filyos Çayı vadisidir. Burada yükselti 120-130 m arsında değişmektedir. Filyos çayının her iki yanında da mahalleleri bulunan Yenice ortalama 150 m yükseltide yer almaktadır. Filyos çayının bir kolu olan İncedere vadisinin aşağı mecrasındaki Güney köyü ortalama 250 m yükseltiye, mecranın daha üst kısımlarındaki Hisar ve Tir köyleri ise ortalama 500 m yükseltiye sahiptir. Yenice'nin batısında yer alan Bağbaşı köyünde de ortalama yükselti 500 m dir. Yerleşmelerin doğusunda Karatepe (1535 m) ve Mantarlı tepe (1731 m); batısında Göktepe (1054 m) ve Akçaotluk tepe (1101 m); güney ve güneybatısında Kökdoruğu (1275 m), Kayadibi tepe (1403 m), Kaklıcak tepe (1462 m) ve Ahatlık tepe (1608 m) yer almaktadır. En yüksek yer ise güneydoğuda bulunan 1999 m yüksekliğindeki Keltepe'dir.

---

[1] Çevreye büyük zarar verebilecek olan kitle turizmi sayesinde önemli gelişmeler gösteren turizm faaliyetlerinde, 1980 sonrasında bir dizi değişimin meydana geldiği ve turistlerin yeni arayışlara yöneldiği görülmektedir (DOĞANER , 1994: 96-97). Turizmde yeni eğilim, ekonomik yönden verimli, sosyal yönden sorumlu ve çevre açısından da sorunları olmayan bir turizm anlayışıdır. Böylece turizm olayından etkilenen alanlarda gelenek ve göreneklerin bozulmaması sağlanmakta, yöre halkı önem vermese bile doğayı korumaya özen gösterilmektedir (GÜLEZ, 1990: 30). Hatta çoğu zaman korumakla yetinilmemekte, kaynakların arttırılmasına da çalışılmaktadır. Bu eğilime çeşitli araştırıcılarca yumuşak turizm(=soft tourism), alternatif turizm, ekoturizm, bilinçli turizm, çevreci turizm veya sürdürülebilir turizm gibi isimler verilmiştir.

[2] Yenice ilçesi, idari bakımdan 1953 öncesinde Zonguldak ilinin Devrek ilçesine bağlı bir bucaktı. 1953'de Karabük ilçe yapılırken Karabük'e bucak olarak bağlanmıştır. 1987 yılında yapılan idari düzenlemede Zonguldak ilinin bir ilçesi, 1995 yılında ise yeni kurulan Karabük ilinin bir ilçesi olmuştur.

İNCELEME SAHASININ YERİ YE ÖNEMLİ TURİZM ALANLARI
1-Göktepe Tabiat Parkı
2-Fındıkaltı Mesire Yeri
3-Tarla Mevkii
4-Gökpınar Açık Hava Müzesi
5-Şeker Boğazı
6-Subatan Yaylası
7-Yukarı Kavaklı Yaylası
8-Aşağı Kavaklı Yaylası
9-Belen Yaylası
10-Küre Havuzu Mevkii
11-Acısu Şifalı Su Yeri
ZONGULDAK
BARTIN
KARABÜK
Çaycuma
Devrek
Filyos F.
Yenice
Yamaç
YENİCE
Bağbaşı
Güney
Tir
Hisar
Demirciler
Filyos F.
Harita 1

Harita 1

İnceleme sahası Mesozoik yaşlı kayaçlar ile mağmatik kayaçlardan meydana gelmiştir. Filyos çayının güney yamaçlarında genel olarak Jura-Alt Kretase yaşlı kireçtaşları bulunmaktadır. Bu kayaçlar güney ve güneydoğuya doğru da devam ederler. İncedere'nin yukarı çığırında ise, mağmatik kayaçlar yer almaktadır (DSİ, 1987: 93 ve Harita 1-3, 2-3, 3-3).

Sahanın ikliminin belirlenmesinde doğusundaki Karabük ve batısındaki Devrek meteoroloji istasyonlarının verileri ile gerektiğinde karşılaştırma yapmak için Zonguldak, Bartın ve Büyükdüz meteoroloji istasyonlarının değerlerinden faydalanılmıştır[3]. İnceleme sahasında yıllık sıcaklık ortalaması 14 °C' ye yakındır (Devrek 13.8 °C, Karabük 13.9 °C). Yüksek kesimlerde 1000 m lik seviyeler için sıcaklığın 10 °C, 1500 m lik seviyeler için ise 7.5 °C dolayında olabileceği hesaplanmıştır. Yıllık sıcaklık ortalamasında belirmeyen fark, aylık ortalama sıcaklıklar ele alındığında ortaya çıkmaktadır. Karabük'te en sıcak ay (Temmuz 24.0 °C) ile en soğuk ay (Ocak 3.6 °C) arasındaki fark 20 °C'nin üzerinde iken, Devrek'te bu değer 17 °C kadardır (Temmuz 22.4 °C, Ocak 5.2 °C). Bu durum denizin etkisinin Devrek'e Karabük'ten daha kolay sokulduğunun bir göstergesidir. Yenice ve çevresinin, Karabük kadar olmasa da buna benzer bir sıcaklık rejimine sahip olduğu düşünülebilir. İnceleme sahasında her mevsim yağış görülür. Ancak yağış kıyı istasyonlarına nazaran daha azalmıştır (Zonguldak'ta 1232.0 mm, Bartın'da 1071.7 mm iken, Devrek'te 785.4 mm, Karabük'te 461.0 mm). Yenice ve çevresinin bitki örtüsü de göz önünde bulundurulduğunda yağış değerlerinin Devrek'e daha yakın olduğu ve en azından 550-600 mm yağış aldığı düşünülebilir. Yüksek kesimlerde hem yağış miktarı artmakta (Schreiber formülüne göre 1000 m lik seviyelerde 1000 mm, 1500 m lik seviyelerde ise 1300 mm yağış olabileceği hesaplanmıştır), hem de yağışın cinsi değişmektedir. Devrek ve Karabük'te 8-10 arasında değişen kar yağışlı gün sayısı ile karla örtülü gün sayısı, Karabük'ün hemen kuzeyinde 1560 m de yer alan Büyükdüz meteoroloji istasyonunda çok daha fazladır. Bu istasyonda kar yağışlı gün sayısı 55, karla örtülü gün sayısı ise 145'dir. Söz konusu veriler inceleme sahasında yüksek kesimlerin kış aylarında karla örtülü olduğunu göstermektedir.

Yenice ve çevresinde bitki örtüsündeki çeşitlilik ve zenginlik, ormancılık açısından olduğu kadar, turizm açısından da büyük önem arzeder. Yenice ormanlarında hakim olan ağaç türleri kayın (*Fagus*

[3] Zonguldak meteoroloji istasyonunun değerleri DMİ 1984'den, diğer istasyonların verileri ise DMİ 1974'den alınmıştır.

orientalis), göknar (*Abies bornmuelleriana*), karaçam (*Pinus nigra*), sarıçam (*Pinus sylvestris*), ıstıranca meşesi (*Quercus hartwissiana*) ve sapsız meşe (*Quercus petraea*) dir. Bu türler arasına karışan ağaç ve çalı türlerinin sayısı 40'ın üzerindedir[4]. Filyos çayı vadisine yakın olan yerler dışında nemli ormanlar yayılış göstermektedir. Vadi içlerinde ise yer yer kızılçam (*Pinus brutia*) ve maki elemanlarının yer aldığı kuru ormanlar yer alır (YALTIRIK, 1995: 74 vd). Yenice ormanları nitelik bakımından da farklı özelliklere sahiptir. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi öğretim üyelerinin yaptığı bir çalışma esnasında Çitdere bölgesinde bir meşe (*Quercus hartwissiana*) topluluğu sahasının, Kavaklı'da bir porsuk (*Taxus baccata*) topluluğu sahasının "bakir orman" olarak bulunduğu belirlenmiştir (AKSOY, 1985: 67–73). Bunun üzerine orman teşkilatınca gerekli çalışmalar yapılarak Çitdere İşletme Şefliği sınırları içinde 721.5 hektar, Kavaklı İşletme Şefliği sınırları içinde ise 334 hektar alan doğal olarak korunduğu ve değişik türleri bir arada bulundurulduğu için "tabiatı koruma alanı "olarak ilan edilmiştir[5]. Çitdere'deki koruma alanında 4 ıstıranca meşesi (*Quercus hartwissiana*) ve 2 dağ karaağacı (*Ulmus montana*); Kavaklı'da da 2 porsuk (*Taxus baccata*), 1 Türk fındığı (*Corylus colurna*), 1 ıhlamur (*Tilia rubra*), 1 ceviz (*Juglans regia*) ve farklı yetişme ortamına sahip olmalarına rağmen yan yana bulundukları için 2 akçaağaç (*Acer platanoides* ve *A. trautvetteri*) tabiat anıtı veya anıt ağaç olarak tescil edilmiştir. Ayrıca Bakraz Orman İşletme Şefliği sınırları içinde bir karaçam (*Pinus nigra*) anıt ağaç olarak ayrılmıştır.

Çeşitli koruma önlemleri alınmakla birlikte Yenice ormanlarında talebin yüksek olduğu bazı ağaç türleri kesilerek hızla yok edilmişlerdir. Porsuk ve şimşir böyle yok edilen ağaçlardandır. Yaklaşık 15–20 yıl önce Şimşirdere'de 10–15 cm çapında ve 7–8 m boyunda (yaklaşık 150–200

---

[4] Diğer türler ise; akçaağaç (*Acer platanoides, A. campestre, A. trautvetteri* ve *A. hyrcanum*), dişbudak (*Fraxinus excelsior* ve *F. angustifolia*), gürgen (*Carpinus betulus* ve *C. orientalis*), ıhlamur (*Tilia argentea* ve *T. rubra subsp. caucasica*), karaağaç (*Ulmus montana*), karayemiş (*Laurocerasus officinalis*), kavak (*Populus tremula*), kızılağaç (*Alnus glutinosa*), meşe (*Quercus infectoria, Q. macranthera subsp. syspirensis* ve *Q. virgiliana*), porsuk (*Taxus baccata*), söğüt (*Salixs alba* ve *S. caprea*), çınar (*Platanus orientalis*), şimşir (*Buxus sempervirens*), yabani kiraz (*Cerasus avium*), üvez (*Sorbus torminalis* ve *S. aucuparia*), ahlat (*Pyrus amygdaliformis* ve *P. elaeagrifolia*), ateş dikeni (*Pyracantha coccinea*), böğürtlen (*Rubus canescens, R. hirtus* ve *R. idaus*), çakal eriği (*Prunus spinosa*), çoban püskülü (*Ilex colchica*), sırımbağı (*Daphne pontica*), fındık (*Corylus avellana* ve *C. colurna*), geyik dikeni (*Creataegus monogyna*), boyacı katır tırnağı (*Genista tinctoria*), kartopu (*Viburnum lantana*), kayacık (*Ostrya carpinifolia*), kızılcık (*Cornus mas*), kurtbağrı (*Ligustrum vulgare*), mürver (*Sambucus nigra*), orman gülü (*Rhododendron ponticum*), sarmaşık (*Hedera helix*) ve süpürge çalısı (*Erica arborea*)'ndan meydana gelir (YALTIRIK, 1995: 82).

[5] Kavaklı 23.12.1987'de, Çitdere ise 29.12.1987'de tabiatı koruma alanı olarak tescil edilmiştir (OGM, 1989: 101).

yaşında) şimşir ağaçları vardı. Yıllarca el sanatları için tercih edilen bu ağaçlar günümüzde çok azalmışlardır (YALTIRIK, 1995: 78).

Ormanı belli yerlerde doğal olarak korumaya çalışan orman teşkilatı, belli yerlerde de hem işletmecilik yapmakta, hem de rekreasyonel kullanıma hazır hale getirerek insanlara ormanları sevdirmeye çalışmaktadır. Orman teşkilatının düzenleme yaptığı dört alan, turizm açısından belli bir alt yapının da gerçekleştirildiği yerleri oluşturmaktadır. Bu alanlar Göktepe tabiat parkı, Fındıkaltı mesire yeri, Tarla mevkii piknik yeri ve Gökpınar yaylası açık hava müzesi (arboretum) sahasıdır.

a-Göktepe Tabiat Parkı: İlçe merkezinden 9 km uzaklıktadır. 980 m yükseklikte yer alan Göktepe yaylası içinde 4 hektarlık bir alan kaplamaktadır. Günübirlik ziyaretçiler için piknik masaları, ocaklar, musluklar ve tuvalet yapılmıştır. Ayrıca Hıdırellez zamanı Göktepe şenlikleri bu alanda düzenlenmektedir.

b-Fındıkaltı Mesire Yeri: İlçe merkezinden 13 km uzaklıktadır. 400 m yükseklikte yer alan rekreasyon sahası 2 hektarlık alan kaplamaktadır. Bu alan içinde Orman İşletme Müdürlüğüne ait sadece bir ailenin konaklayabileceği ve 15-20 kişilik bir grubun yemek yiyebileceği salonu olan bir bina, piknik masaları, ocaklar çeşme ve tuvaletler mevcuttur. Burada yapılmış olan havuzda alabalık yetiştirilmesi düşünülmüştür. İncedere'nin kolarından biri üzerine kurulmuş olan bu havuz, meydana gelen bir sel sonucunda molozlarla kısmen dolmuş ve balıklar kaybolmuştur.

c-Tarla Mevkii Piknik Yeri: İlçe merkezinden 21 km uzaklıktadır. İncedere vadisinin yukarı çığırında Tarlabaşı tepe (913 m)'nin güneyinde, Sarıot Orman İşletme Şefliği ile Bakraz Orman İşletme Şefliği sınırında yer alır. piknik masaları, musluklar ve ocaklar mevcuttur.

d-Gökpınar Açık Hava Müzesi (Arboretum) sahası: İlçe merkezinden 17 km uzaklıktadır. 1050 m yükseklikte kurulmuş olan arboretum sahası 4 hektar alan kaplamaktadır. İçinde bir çok ağaç ve ağaççık barındırmaktadır. Değişik türleri bir arda bulundurduğu ve bazı anıt ağaçlara sahip olduğu için 1991 yılında "açık hava müzesi " olarak tescil edilmiştir. Arboretum sahası içinde gezi yolları bulunmaktadır. Orman işletme müdürlüğünün 2 ailenin kalabileceği ve grup halinde yemek yenilip oturulabilecek salonu olan bir binası, çadırlı kamp uygun alanı ve suyu vardır.

Bunların dışında Yenice'nin güneydoğusundaki Subatan yaylası, Yukarıkavaklı yaylası, Kavaklı yaylası ve Belen yaylası çadırlı kamp yapılabilecek yerlerdendir. Yine Yenice'nin güneybatısında yer alan Kürehavuzu mevkiindeki havuz ile güneybatısında yer alan Acısu şifalı suyu yakın çevredekiler için bilinen ve gidilen yerlerdir. Acısu, ilçe merkezinden 26 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Halk bu suyu kaynatarak yıkanıldığında çeşitli hastalıklara iyi geldiğine ve kısırlığı önlediğine inanmaktadır.

Yenice ve çevresinde fiziki çevrenin sunduğu bir diğer unsur "yabani hayvanlar"dır. Tavşan, sincap, kurt, tilki, sansar, porsuk ve domuz ile çeşitli kuşlardan(çulluk, tahtalı güvercin, alakarga, orman tavuğu, atmaca) oluşan çeşitçe zengin bir av hayvanı topluluğu vardır[6]. Bu hayvanlardan başka ayı, geyik, karaca, dağ keçisi, vaşak ve yaban kedisi çevrede bulunan, ancak nesli tükenmekte olan hayvanları oluşturmaktadır. Halen Filyos çayı vadisinin güneyinde domuz hariç avlanmak yasaktır. Ancak kaçak avlanmalar kesin olarak önlenememiştir. Orman Teşkilatınca Yenice ve çevresinde av koruma ve üretme sahaları kurulmuş, geyik ve karacalar muhafaza altına alınmıştır (OGM, 1989: 107).

Fiziki çevrenin sağladığı bir diğer olgu manzara güzelliğidir. Keltepe gibi yüksek yerlerden çevreye bakıldığında aşağıda adeta bir orman denizinin yer aldığı görülür. Ayrıca değişik jeomorfolojik oluşumlar da dikkati çekmektedir. En belirgini Yenice doğusunda yer alan Şeker boğazıdır (Resim 1 ve 2). Şeker boğazı, Şimşir derenin aşağı çığırında, derenin Filyos çayına karıştığı yerden, güneye yüksek alanlara doğru yaklaşık 1 km. kadar uzanır. Kireçtaşı içinde açılmış olan vadiden gökyüzüne bakıldığında, dik yamaçlar sanki vadinin üzerini örtecekmiş gibi görünür. Bu doğal güzelliği ile Şeker boğazı, turistlerin ilgisini çekebilecek yerlerdendir. İnceleme sahasının güneydoğusunda yer alan Keltepe treking faaliyetleri için uygun bir alandır. Önceki yıllarda inceleme sahasında yürütülen Sosyal Ormancılık Projesi kapsamında Türkiye'ye gelen Almanlardan bir grup bu sahada treking yapmışlardır.

Ana hatları ile fiziki özelliklerini ele aldığımız inceleme sahası beşeri ve ekonomik açıdan da çevreye nazaran daha farklıdır. Yenice ve çevresinde 1935–1990 döneminde toplam nüfus, sayı bakımından bir artış göstererek 4538'den 14246'ya çıkmıştır (Tablo 1). Ancak yerleşmeler ayrı ayrı incelendiğinde, Yenice dışındaki bütün yerleşmelerde en azından bir devrede nüfusun azaldığı görülmektedir. Bağbaşı ve Tir'de 1970'den sonra

[6] HUŞ ve GÖKSEL, 1981; YALTIRIK, 1995 ve arboretum sahasının tanıtım tabelasından düzenlenmiştir.

(1980–1985 dönemi hariç), Güney ve Hisar'da 1985'den sonra nüfus sayıca azalmıştır. Aslında nüfus sayıca azalmanın olmadığı dönemlerde bile, göçler nedeniyle olması gerektiği kadar artmamıştır. Yapılan bir çalışmada Karadeniz Bölgesi'nin kırsal kesiminde binde 23.4, şehirlerinde ise binde 24.2 dolayında bir yıllık nüfus artışı beklenmektedir (CERİT, 1983: 25). Oysa Bağbaşı binde 6.2, Tir binde 9.1, Hisar binde 16.0 ve Güney ise binde 18.0 yıllık nüfus artış hızına sahiptir. Bu değerlerin yukarıdaki değerlerden düşük olması, göçün ne kadar büyük olduğunu da göstermektedir. Yenice bu konuda daha farklıdır. Belli fonksiyonların (en azından bir idari fonksiyonu vardır) gelişmiş olması nedeniyle Yenice, çevre köylerden nüfus alabilmektedir. 1935–1990 döneminde binde 26.7 olan yıllık nüfus artış hızı bu göçün bir delilidir. Ancak göç, sadece Yenice'ye doğru değildir. Yenice'den de yöre dışına çıkanlar olduğu gibi, köyünden doğrudan yöre dışına çıkanlar da vardır. İnceleme sahasındaki toplam nüfusun sadece binde 20 dolayında yıllık artış hızına sahip olması, bunun en iyi göstergelerinden biridir.

İnceleme sahsında nüfusun azalmasında, Bağbaşı ve Tir köylerinde meydana gelen heyelanlar ve devamlı heyelan tehlikesinin varlığı etkili olmuştur. Ancak en önemli etken ekonomik zorluklardır. Yenice ve çevresinde insanlar geçimlerini geçmişte ziraate ve ormancılığa dayandırıyorlardı. Ekip-biçme faaliyetleri ve hayvancılık önemliydi. Zirai üretim içinde buğday, arpa ve mısır önemli bir yere sahipti. Ancak ziraat sahalarının kısıtlı olması, babadan çocuklara miras yoluyla geçen tarlaların bölünerek küçülmesi, ürünlerin eskisi kadar para etmemesi veya bazen masrafları bile karşılamaması insanları ziraatten uzaklaştırmıştır. Geçmişte maden ocakları ile orman ürünlerinin taşınması ve işlenmesi, çevrede ziraat dışında çalışılabilecek yegâne iş alanlarıydı. 1937'de faaliyete geçen Karabük Demir Çelik Fabrikası, 1955'de kurulan Yenice Orman Ürünleri Sanayinin parke ve kereste fabrikası yeni iş sahalarını oluşturmuştur. Ancak bu tesislerin varlığı da işsizliğe yeterince çare olmayınca, 1960'lı yıllardan itibaren yurtdışında işçi olarak çalışmak önem kazanmıştır. bu işçilerin birikimleriyle 1970'li yıllarda çeşitli işçi şirketleri oluşturulmuş ve fabrika kurma girişimlerinde bulunulmuştur. Ancak başarılı olunamamıştır. İnceleme sahasında bir dış sermaye fazlalığı vardır. Fakat bu sermaye fazlalığı iş sahası yaratacak yatırımlara dönüşememiş, özellikle Yenice'de arsa alımı ve bina yapımına harcanmaya başlanmıştır. Bugün Yenice'de inşaat sektörü hızlı bir gelişme gösterirken, yapılan binalar ekonomik açıdan bir değer ifade etmemektedir. Halk ekip-biçme faaliyetlerini oldukça sınırlamıştır. Hakim ürün mısırdır. Ürün çoğunlukla satılmamakta ve üretici ürünü kendi ihtiyacı için kullanmaktadır.

Tablo 1: Yenice ve çevresinde nüfus gelişimi

	1935	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
Yenice	2265*	2356*	2668*	3222*	3811*	4655*	4866	5225	5791	6955	8477	9840
Bağbaşı	744	836	907	1031	1109	1311	1443	1482	1471	1312	1386	1052
Güney	491	537	604	662	755	854	1025	1120	1229	1279	1343	1325
Hisar	406	422	436	484	561	656	694	888	933	980	1078	983
Tir	632	641	676	809	908	1103	1244	1341	1310	1272	1302	1046
Toplam	4538	4792	5291	6208	7144	8579	9272	10056	10734	11798	13586	14246

* Yenice'de 1962 yılında Belediye teşkilatının kurulması sırasında Derebaşı ve Cebeci köylerinin tüzel kişiliği kaldırılmış ve mahalle olarak Yenice'ye bağlanmıştır. Karşılaştırma yaparken yanılgıya düşmemek için bu köylerin 1962 öncesindeki nüfusları da Yenice nüfusunun içinde gösterilmiştir.

Hayvancılık da ekip-biçme faaliyetleri gibi, çoğunlukla günlük ihtiyaçların karşılanması için gerçekleştirilen bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Her evde bir veya iki büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Bir çok kez besi hayvancılığı projeleri uygulamaya konulmuş olmasına rağmen, gerek eğitimsizlikten, gerekse ekonomik koşulların elverişsizliği nedeniyle başarılı olunamamıştır. Çiftçi verilen hayvana bakamadığı için, bir süre sonra hayvanını elden çıkarmak zorunda kalmıştır. Tavukçuluk Filyos çayı havzasında yeni yeni gelişme gösteren bir faaliyettir. Ancak nispeten geniş alan isteyen bu faaliyet Yenice çevresindeki yüksek arazi fiyatları nedeniyle yapılamamaktadır. Arıcılık için de çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Bunlardan biri, İlçe Sosyal Yardımlaşma Fonu tarafından fakir ailelere ücretsiz kovanlar verilmesidir. Gerek bu kovanlarla, gerekse ilçe tarım müdürlüğünce verilen kovanlarla yapılan arıcılık faaliyeti başarılı olmamıştır. Köylü eğitim faaliyetlerinin yetersiz olduğunu, arıya bakamadıklarını, ormana kaçtıkları zaman geri getiremediklerini ve kışı geçirmelerini sağlayacak tedbirleri alamadıklarını ifade etmektedirler. Çevre için belli alanlarda arıcılık faaliyetinin cazip hale getirilmesi, köylünün arıcılığa alıştırılması ve arıcılığın öğretilmesi gereklidir.

Ekonomik faaliyet alanlarından bir diğeri ormancılıktır. Yenice'nin güneyindeki sayhalar hem tür, hem de nitelik bakımından işletilmeye uygun ormanlarla kaplıdır. Burada dikim, kesim ve taşıma işlemleri yapılmakta, köylüler için de bir iş alanı yaratılmaktadır. Orman işletmesi, bu işleri yapacak olanların kooperatifleşmesini zorunlu hale getirmiştir. Çevrede hemen hemen her köyün bir kooperatifi vardır. Ancak kooperatifler sadece orman teşkilatından bu işlerin alınmasına aracı olduğu için beklenilen faydayı sağlayamamaktadır. İnceleme sahsı içinde yer alan Güney köyü bu konuda bir istisnayı oluşturmaktadır. Türk-Alman

Ormancılık Projesi kapsamında yürütülen sosyal ormancılık çalışmalarında örnek köylerden biri olan Güney'de kooperatif, ekonomik ve sosyal açıdan anlam taşıyan yatırımlar yapabilmiştir. Kooperatifin köy içinde bir kereste atölyesi vardır. Ayrıca kooperatif, sık sık taşkınlardan etkilendikleri İncedere'yi ıslah edebilmek için projeden bir miktar para almış, geri kalanını da köylüden topladıklarıyla tamamlayarak bir istinat duvarı yaptırmıştır. Böylece taşkınlarla ortaya çıkan kayıpların önüne geçmeleri mümkün olmuştur.

1980'li yıllar tüm Türkiye'de olduğu gibi inceleme sahasındaki köylerde de halıcılığın tanıtıldığı, sevdirilmeye çalışıldığı ve öğretildiği bir dönemdir. Özellikle Bağbaşı köyünde halıcılık ilk baştan itibaren tutulmuş,yerleşme imkanı bulmuştur. Kooperatif aracılığı ile halı tezgahları temin edilmiş ve köyün kızları halı üretmeye başlamışlardır. Ancak bir süre sonra satılan halıların paraları üretenlere ödenmeyince kooperatif bir anda işlemez duruma gelmiştir. Halen tezgahlar boş durmaktadır. Bu tezgahların tekrar çalışmaya başlaması ve Süleymanköy örneğinde olduğu gibi tekrar ekonomik hayata geçirilmesi gereklidir[7].

Yöre ekonomisinde önemli bir yeri olmayan, ancak büyük bir potansiyeli olan ekonomik faaliyet alanı turizmdir. Aşağıda Yenice ve çevresinde turizm açısından yapılması gerekenler ele alınacaktır.

İNCELEME SAHASINDA TURİZM AÇISINDAN NE YAPILABİLİR?

Turizm önemi, yöre ölçeğinde de ekonomik çevre üzerinde etkili olabilmesinden kaynaklanmaktadır. Bu etkisini, tarım ve sanayi faaliyetlerinin gelişmediği yöreler için, doğal ve sosyal kaynakların değerlendirilebilmesi ve piyasa şartlarında gelişmesini sağlayarak göstermektedir (OLALI, 1983: 170). Yenice ve çevresinde turizmi geliştirmeyi düşünürken, öncelikle "hangi tip turiste burayı pazarlayabiliriz?" sorusunun cevabını vermelidir. Bu sorunu cevabı "hem yerli, hem de yabancı turiste" ise turistlerin, özellikle yabancı turistlerin eğilimlerinin bilinmesi bir zorunluluktur.

---

[7] Süleymanköy Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine bağlı köylerden biridir. Köyün eski dönemlerde kurulmuş ancak faal olmayan bir kooperatifi, 1981'de halıcılık konusuna el atmış ve Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin halıcılıkla ilgili bir projesine dahil olmuştur. Daha sonra ORKÖY'den de mali destek sağlanmıştır. İlk aşamada halılarını pazarlayamamış, bunun üzerine bir şirket kurarak halıların yurtdışına ihracını gerçekleştirmiştir. Şirket günümüzde Avrupa pazarında aranılan ürünler sunmaktadır (PINAR, 1993: 50-53).

Sosyal ve iktisadi araştırmalar A.Ş.'nin, Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği adına yaptığı bir araştırmada, Türkiye'yi ziyaret etmekte olan turistlere çeşitli sorular yöneltilmiştir (SAĞCAN, 1986: 131-132). Buna göre turistler, "tatil yeri seçiminizi ne etkiledi" sorusuna çoğunlukla

a. Tabiatın muhafaza edildiği bir çevre (% 79),

b. Tatilde yerel geleneklerin bulunabileceği bir yerde olma arzusu (% 69),

c. İyi lokantaların olması (% 68),

d. Gece hayatı (% 65),

e. Güneş, sakinlik ve sessizlik (% 61),

f. Rahat otomobil gezintileri (% 37) seçeneklerini işaretlemişlerdir.

Buna göre turist gittiği yerde tabiatın doğal halde olmasını, geleneklerin bozulmamış olmasını, beslenmesinde bir sorun olmamasını ve sakinliğin yanında gece eğlencelerini de istemektedir. "Niçin Türkiye" sorusuna tercihlerini ise;

a. Tarihi bir ülke,

b. Sessiz, sakin bir ülke,

c. Birçok geleneği olan bir ülke,

d. Tabiatın muhafaza edildiği bir ülke,

e. Birçok anıt ve müzesi olan bir ülke,

f. Farklı hayat tarzı olan bir ülke,

g. Keşfedilecek yönleri olan bir ülke,

h. İyi yenilip içilecek bir ülke,

i. Ucuz bir ülke olarak sıralamışlardır. Şartları bu olan turistin, Yenice ve çevresinde aradıklarını bulma ihtimali oldukça yüksektir. İnceleme sahasında yapılması gereken, bazı küçük düzenlemelerle bu alanın turizme açılabilmesidir.

Murphy, hükümetlerin yaptığı turizm planlarının sonuçları itibariyle yukarıdan aşağıya bir düzenleme oluşturduğunu, bunun da çekim yerinin kendi kaderi üzerinde denetim ve girdi sağlanmasına imkan tanımadığına dikkati çekmektedir. Sonuç olarak turizmde beklenen temel gelişmeler karşılanamamakta, yerli halk da aksi yönde etkilendiğinden turizme olumsuz tutum takınmaktadırlar (RIZAOĞLU, 1993: 145). Yapılan planlarda aynı zamanda fiziki ve kültürel çevrenin bozulmadan değerlendirilmesine önem verilmelidir. Hatta sadece koruma değil, aynı zamanda kaynakların geliştirilmesi de bu tür yaklaşımda önem kazanmaktadır. Bunu Farrel ve Mc Lellan'a atfen Atalık ve Gezici, her aşamasında toplumsal sorumluluk, ekonomik verimlilik ve ekolojik duyarlılık içeren, sürdürülebilir turizm olarak tanımlamaktadır (ATALIK ve GEZİCİ, 1994: 448).

Planlamada ilk yapılması gereken "taşıma kapasitesinin belirlenmesidir[8]. İnceleme sahasında turizm faaliyetlerinden yapılabilecek olanların taşıma kapasiteleri Tablo 2'de gösterilmiştir. Bu değerlerin turizm faaliyeti için tavsiye edilen değerler olduğu ve kaynakların kendini yenileme durumuna göre değişebileceği de unutulmamalıdır.

Türkiye'de turizm faaliyetlerinin özellikle yaz aylarında gerçekleşmesi ve deniz kıyılarına yönelmiş olması, belli dönemlerde ve bazı alanlarda turist yığılmalarına neden olmaktadır. Bu alanlarda fiziki kapasite aşılmaktadır. Kaynaklar hızla tüketilmekte ve çevre şartlarında da bir bozulma oluşmaktadır. Yenice ve çevresi, artık eski çekiciliklerini kaybetmekte olan turizm sahalarına bir alternatif olarak turizme hizmet etmeyi beklemektedir. Burada turizmin geliştirilmesi için yapılacak planlamalarda sürdürülebilir turizm yaklaşımı esas alınmalıdır.

Tablo 2: Çeşitli Turizm faaliyetlerinin Taşıma Kapasiteleri

Rekreasyonel Faaliyet Tipi	**Standart Alan Boyutları**
Manzara Seyri	5000 bireye 0.4 hektar
Piknik	1000 bireye 1.2 hektar
Kampçılık	5000 bireye 20 hektar veya 8-16 üniteye 0.4 hektar
Doğa yürüyüşleri	10-50 bireye 1.6 hektar
Planlanmış alnlarda doğa yürüyüşleri	5000 bireye 1.2-2.0 hektar
Avcılık	1 bireye 3.2-4.0 hektar

Kaynak : AKESEN, 1982: 221.

[8] Taşıma kapasitesi, potansiyel olarak rekreasyonel kaynakların nitelik ve niceliklerini tehdit eden, aşırı denebilecek kullanıcı sayısı ve yoğunluğunu optimum düzeyde durdurabilmeyi esas alan bir kavramdır (AYDIN-WHEATER ve OĞUZ: 1994: 193).

Yenice'de kurulu olan ve turiste hizmet açısından yetersiz bulunan otellerin ve resmi dairelerin misafirhanelerinin dışında konaklama imkanı yoktur. Bir seyahat acentesi ise düzenlediği turlarla getirdiği turistleri çadırlarda konaklatmaktadır[9]. Özellikle kırsal alanda, çevrede yaratacağı görüntü kirliliği ve burada yaşayan insanların maddi imkanların kısıtlığı nedeniyle hızlı bir yapılaşmadan da kaçınmak gereklidir. Bu alanda konaklamayı çok az bir masrafla ve çevrede fazla bir değişiklik yaratmadan gerçekleştirmek mümkündür. Konaklama sorununun halledilmesi, turizm açısından ilk büyük girişimin yapılması anlamına da gelecektir. Nüfus bahsinde de ele aldığımız gibi, çevre köylerden Yenice'ye ve yöre dışına göç verilmektedir. Güney, Hisar ve Tir köylerinden olan göçlerin sonucunda halen kullanılır durumda ve yerel mimari özelliklerini kaybetmemiş bir çok ev bulunmaktadır. Yapılması gereken öncelikle bu evlerden bir veya birkaçının küçük tamir ve tadilatlarla konaklamaya müsait hale getirilmesidir (Resim 3 ve 4).

Köy evleri genellikle iki katlı olarak ahşap veya çakatura dolgu ahşap bina tarzında yapılmışlardır. İlk aşamada düzenlenmesi gereken evler, ahşap evlerdir. Mimari açıdan sade bir görünüşe sahiptirler[10]. Üst kat aile bireylerinin barındığı ve temel ihtiyaçlarını karşıladığı ünitelerden, alt kat ise hayvanların yer aldığı bölmeler ile kiler veya ambardan meydana gelmişlerdir. Evler çoğunlukla kare plana sahiptirler (Şekil 1). Karenin köşelerinde odalar yer almaktadır. Ortada oturmaya müsait yerler bulunmaktadır. Odalardan biri bazen mutfak haline getirilmekte veya iki oda arasındaki boşluk yemek pişirmek amacıyla kullanılmaktadır. Odalar kare şeklindedir. Bazılarında ocak yer alır. ortak özellik olarak hepsinde dolap vardır. Dolabın bir bölümünde ise "banyoluk" veya "suluk" adı verilen ayrı bir kısım bulunmaktadır. Yapılacak küçük tadilatlarla buraların duş haline getirilmesi ve ev için şofben türü cihazlarla merkezi sıcak su sisteminin kurulması düşünülmelidir. Her odada eskiden "sedir" adı verilen sabit oturma yerleri vardı. Son yıllarda bunların sökülerek yerlerine divan veya çek-yat türü şeylerin konulduğu görülmektedir. sedirlerin tekrar yerlerine konulmaları mümkündür. İnceleme esnasında girdiğimiz evlerde birçok el işi dolap örtüsü, perde vs. gördük. Yöre

[9] Ankara'da kurulu bulunan Tempo turizm tarafından yöreye hafta sonlarında turlar düzenlenmektedir. Yenice'ye otobüslerle getirilen turistler, kiralanan araçlar ile Gökpınar yaylasına götürülmekte, bir gece çadırda kalındıktan ve doğa yürüyüşleri gibi çeşitli aktivitelerde bulunduktan sonra ikinci günün akşamında tekrar geri dönülmektedir.

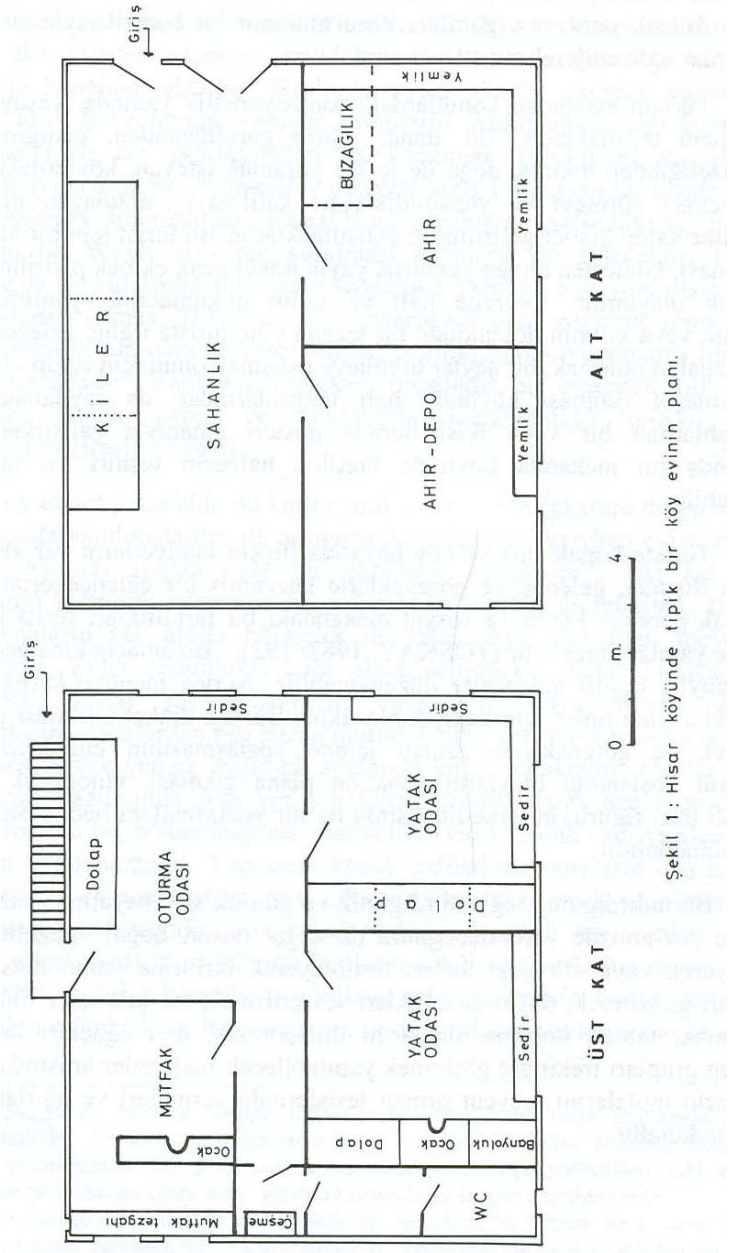
[10] Bazı kaynaklarda folklorik mimari olarak da belirtilen bu yapım tarzı; uzun yıllar sonucunda oluşan, geleneklerin izlerini taşıyan ve toplumdan bir şeyler yansıtan bir yapı tarzına işaret etmektedir (ERTÜRK ve ERTÜRK, 1994: 464). Özellikle son yıllarda turizm açısından folklorik mimarinin önemi gün geçtikçe daha çok anlaşılmaktadır.

halkının bu becerileriyle süslenmiş mekanlar elde edilerek turistlere sunulabilir.

Turizm açısından konutlardaki fonksiyonellik yanında, yaşayış tarzı da önem taşımaktadır. Bu alana; şehrin gürültüsünden, pisliğinden ve tekdüzeliğinden bıkmış, doğa ile iç içe yaşamak isteyen, köylerdeki çeşitli faaliyetleri görmeyi ve yapabildiklerine katılmayı arzulayan bir turist profiline sahip kişiler getirilmeye çalışılmaktadır. Bu turist için bir hayvanın sağılması, kümesten alınan yumurta, yayık dövülmesi, ekmek pişirilmesi hep değişik olaylardır. Çevrede halı ve kilim dokumacılığı yapılmaktadır. Halının veya kilimin dokunduğu bir tezgâh yine turiste ilginç gelecek, belki bir tezgâhta oturmak, bir şeyler üretmeye çalışmak onun için cazip olacaktır. Bu amaçla Bağbaşı köyünün halı tezgâhlarından da faydalanabilinir. Tezgâhlardan bir veya ikisi burada gösteri amacıyla çalışırken, aynı zamanda bu mekanda köylerde üretilen halıların teşhiri ve satışı da yapılabilir.

Turiste konaklama ve köy hayatına ilişkin faaliyetlerin yer aldığı bir ortam dışında, gelenek ve göreneklerle bezenmiş bir eğlence ortamı da sunmak gerekir. Fiziki ve sosyal mekandaki bu farklılıklar, turist için bir cazibe yaratabilmektedir (TOSKAY, 1983: 192). Bu amaçla kına gecesiyle, düğünüyle, çeşitli eğlenceler düzenlenebilir. Ayrıca menüye katılan yerel yemekler yine turist için değişik olacaktır. Burada dikkat edilmesi gereken gelenek ve göreneklerin zaman içinde yozlaşmasının engellenmesidir. Turistin hoşlandığı olayların daha ön plana çıkması, etnografik açıdan önemli bazı figürlerin terkedilmesinin bu tür yozlaşmalara neden olduğu da unutulmamalıdır.

Barındırdığımız, eğlendirdiğimiz ve günlük köy hayatının sunulduğu turiste çevremizde verebileceğimiz bir diğer unsur, doğal güzelliklerdir. Yürüyerek veya atlı gezi turları tertipleyerek birbirine yakın mesafedeki alanları gezdirmek, doğal güzellikleri seyrettirmek, tabiatla iç içe olmalarını sağlamak, tabiatı koruma alanlarını dolaştırmak, anıt ağaçları tanıtmak, isteyen grupları treking'e götürmek yapılabilecek faaliyetler arasındadır. Bu grupların molalarını mevcut orman tesislerinde vermeleri ve ağırlanmaları da mümkündür.

Şekil 1: Hisar köyünde tipik bir köy evinin planı.

Yenice ve çevresinde turizmin geliştirilebileceği faaliyet kollarından biri de avcılıktır. Avcılık ve av turizmi manevi yönden spor ve eğlence kaynağı olması sebebiyle kişiler arasında yakınlaşmayı sağlar. Ayrıca ülkelerarası dostlukları arttırmada faydalı bir uğraştır (SEREZ, 1986: 142). Çevrenin büyük bir av potansiyeli olduğu daha önce de belirtilmişti. Ancak hali hazır durumda burayı avlanmaya açmak, av hayvanı neslinin kısa sürede tüketilmesine de neden olmak demektir. Bunun yerine mevcut av koruma alanlarında daha çok av hayvanı üretimi ve bunların doğaya alıştırılmaları gerçekleştirilmelidir. Bu alanlarda da bir taşıma kapasitesi söz konusu olacaktır. Koruma latına alınan türler sonunda optimum seviyeyi aşacağından, bu alanlar denetimli av turizmine açılabilecektir (SELMİ, 1985: 55). Avcı için kolay av bir şey ifade etmemektedir. Avcının çok dolaşacağı, avıyla karşılaşabileceği, ancak avının kolayca saklanabileceği yerlerin bol olduğu alanlarda avlanmak, bu sporu yapanlara daha fazla zevk vermektedir. Bu açıdan inceleme sahasında Kavaklı bölgesi gelecekte avcılığa açılması mümkün olan alanlardandır. Burada Antalya'da Düzlerçamı avlığında olduğu gibibir avlanma sahası oluşturulabilir[11]. Böylece mevsimlik oluşu nedeniyle sadece yılın belli dönemlerinde gelir getiren turizm faaliyetlerinin yerine (ÖZGÜÇ, 1994: 24), yaratılacak çeşitlilik ile avlanmak için gelen turistlerin de köy evlerinde konaklatılmasıyla bütün yıl gelir sağlamak mümkün olacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1- Yenice ve çevresinin yüksek bir turizm potansiyeli vardır. Bu potansiyel daha da geliştirilebilir. Ancak gelişim projelerinde doğaya, kültürel çevreye saygılı ve bilinçli davranılmalıdır. Bunun sonucunda doğa ile iç içe; yürüyüş, atlı gezi ve folklorik öğelerin öne çıktığı bir sistem düşünülmelidir.

2- Öncellikle tüm faktörlerin iyi işletildiği bir planlama yapılmalıdır. Plan yapılan kadar mevcut durum muhafaza edilmeli, tamamlandıktan sonra plana kesinlikle uyulmalı ve günlük kaygılarla plandan tavizler verilmemelidir. Ayrıca turizme açılması düşünülen alanların kadastro planları ile imar planlarının yapımına hemen

[11] Antalya Düzlerçamı avlığında yaban keçisi popülasyonunun optimum seviyeyi aşması üzerine bu alan 1981'den sonra düzenli olarak av turizmine açılmıştır (MP, 1986: 312). 1986-1987 av sezonunda avlanma ücreti olarak, boynuz uzunluğuna göre 500-3425 $ karşılığı Türk Lirası alınmaktaydı. Halen bu uygulamaya devam edilmekte ve ava katılımdan, boşa atılan veya yaralnmaya neden olan fişeklerden de ayrı ayrı ücret tahsil edilmektedir (OGM, 1986: 28).

başlanmalıdır. Daha sonra gerekli yerlerde kapasite ile uyumlu inşaatlara izin verilebilir. Turizme açılabilecek evler öncelikle belirlenmeli ve turizmde kullanılabilir hale getirilmelidir. Planlama yapma ve pazara sunma birbirlerini takip eden unsurlardır. Ancak bu sahada alt yapının kısmen mevcudiyeti nedeniyle turizm olayı ile ilgili tanıtım ve ağırlama faaliyetlerine hemen başlamak mümkün görülmektedir.

3- İlk aşamada turizme açılacak evlerin yakın zamanda terk edilmiş olanlardan seçilmesi, maliyetleri daha da düşürecektir. Aşırı bir tesisi üretme çabasına girilmemeli, mevcut evler iyileştirilerek kullanılmalıdır. Yeni yapılması zorunlu olanlar mutlaka şeklen olduğu kadar malzemesiyle de köy mimarisine uygun inşa edilmelidir. Bunun için mevcut evlerden tip evler seçerek en ince ayrıntılarına kadar özellikleri kaydedilmeli ve yeni evlerin bu nitelikleri taşıması sağlanmalıdır. Günümüz turisti iççin folklorik mimari büyük önem taşımakta ve tercih edilmektedir. Bu nedenle yapılacak meskenler, içi betonarme, dışı tahta kaplama olarak değil tamamıyla ahşaptan yapılmalıdır[12].

4- İnceleme sahasında geliştirilmesi düşünülen turizm faaliyeti yabancı turistlerin özellikle aradıkları, yerli turistlerin ise yeni yeni tanımaya başladıkları bir olgudur. Bunun tanıtımı için tüm Yenicelilere görev düşmektedir[13]. Yurtdışında çalışan işçilerimizin olumlu propagandaları ile ilk yıllarda tatillerde beraberlerinde getirecekleri birer yabancı aile bu faaliyetin yerleşip kökleşmesini sağlayacaktır. Yurtiçinde sektörün önde gelen firmaları aracılığı ile paket turlara halinde tesislerin pazarlanması temin edilmelidir.

5- İşletmeciliği ilk aşamada, yönlendirme ve denetlemede sağlayacağı kolaylıklar nedeniyle Köylerde Hizmet Birliği ve köy kooperatifleri üstlenmelidir. Böylece aşırı büyüme önlenebileceği gibi, halkın tamamının sosyo-ekonomik fayda temini de sağlanmış olacaktır. Ayrıca tek elden yönlendirilecek bir işletme faaliyeti ile çifte rezervasyon veya farklı fiyat uygulamaları da engellenecektir.

6- Yenicelilerin konukseverliklerinden kimsenin şüphesi yoktur. Ancak dikkat edilmesi gereken, kısa sürede çok kazanma arzusuyla

---

[12] Çevredeki eski ahşap evlerden bazılarının sökülerek bazılarının sökülerek güneydeki turistik sahalara taşındığı bilinmektedir. Bu, kesinlikle önlenmelidir.

[13] Dekoru ve çeşitli bölümleri ile işletmeyi fiziksel olarak sunmak tamamıyla yönetimin iradesi ile ortaya konmasına karşılık, işletmenin tanıtılması ve faaliyetlerinin yürütülmesi konusundaki kararlar büyük ölçüde tüketicinin özelliklerine ve alışkanlıklarına bağlıdır (USAL, 1984: 96). Bunun için Yeniceliler, gelenleri nasıl memnun edebileceklerini ve böyle bir ortamın nasıl yaratılabileceğini de öğrenmek zorundadırlar.

herşeyin çok pahalılaşmasıdır. Bu turist için cazibe kaybına yol açabileceği gibi yerli halkta hoşnutsuzluklara da yol açacaktır. Bunun için turizme 1-2 yıllık bir gelir kaynağı olarak değil, uzun vadeli bir gelir kaynağı olarak bakılmalı ve ona göre davranılmalıdır.

7- Gelen turist için etnografik özellikler, doğal hayat, bazen de avcılık büyük önem taşıyacaktır. Etnografik özelliklerin bozulup yozlaşmasına fırsat verilmemelidir. Halı ve kilim dokuma tezgahları, dantel, iğne işi vs. gibi el işlerinin yapılıp sergilendiği üniteler, köy düğünü, akşam eğlenceleri gibi faaliyetlerin düzenlendiği değişik ortamlar yaratılmalıdır.

8- Yapılacak yürüyüş yolları ile turist, doğada görmek istediklerini görmelidir. Bu amaçla orman teşkilatının mevcut alt yapısından faydalanılabilir. Hatta yeni yürüyüş yolları oluşturulabilir. Geliştirilecek avlaklar av turizmine açılmalıdır. Avlaklardan zor avlanılan yerlerde olanları (Kavaklı yöresi gibi) tercih edilmelidir. Denetimli olarak sürdürülen avcılık faaliyetleriyle av hayvanlarının hızla azalması engellenmelidir.

Bu şartlar gerçekleştirildiğinde Yenice ve çevresinde turizm faaliyeti bir sanayi kuruluşu gibi yöre ekonomisine büyük girdi sağlayacaktır.

BİBLOGRAFYA

AKESEN, A., 1984, "Açıkhava Rekreasyonunda Bazı Temel Kavramlar ve Özellikleri", **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,** Seri B, Cilt 34, Sayı 1, s. 131-137, İstanbul.

AKSOY, H., 1985, "Yenice Orman İşletmesindeki Meşe ve Porsuk Bakir Orman Kalıntıları Örnekleriyle Orman Rezervleri", **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,** Seri B, Cilt 35, Sayı 1, s. 58-74, İstanbul.

ATALIK G, ve GEZİCİ, F., 1994, "Çevre Duyarlı Planlama Kapsamında Turizm Eylemlerinin Değerlendirilmesi", **4. Ulusal Bölge Bilim / Bölge Planlama Kongresi, Bildiriler**, s. 446-463, Trabzon.

AYDIN-WHEATER ve OĞUZ, D., 1994, "Rekreasyonel Planlama Disiplininde Taşıma Kapasitesi Kavramı: Teoriden Uygulamaya", **4. Ulusal Bölge Bilim / Bölge Planlama Kongresi, Bildiriler**, s. 192-211, Trabzon.

CERİT, S., 1983, "Türkiye'de Nüfusun Yapısı", **Türkiye'de Planlı Dönemde Nüfus ve Aile Planlaması Çalışmaları**, Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Planlama Başkanlığı yayını, Ankara.

DİE, **Genel Nüfus Sayımları** (muhtelif yıllar), Devlet İstatistik Enstitüsü yayını, Ankara.

DMİ, 1974, **Ortalama, Ekstrem Sıcaklık ve Yağış Değerleri Bülteni 1980**, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü yayını, Ankara.

DOĞANER, S., 1994, "Köyceğiz- Dalyan Çevresinde Eko Turizm", **Turizm Yıllığı 1994**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s. 95-106, Ankara.

DSİ, 1987, **Filyos Akarsu Havzası Master Planı Jeoloji Eki**, T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yayını, Ankara.

ERTÜRK, S. ve ERTÜRK, Z., 1994, "Folklorik Mimarinin Bölgesel Kalkınmada Turizm Amaçlı Kullanılması", **4. Ulusal Bölge Bilim / Bölge Planlama Kongresi, Bildiriler**, s. 464-472, Trabzon.

GÜLEZ, S., 1990, "Yumuşak turizm ve Doğa Koruma", **Turizm yıllığı 1988-1989**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s. 29-35, Ankara.

HUŞ, S. ve GÖKSEL, E., 1981, "Türkiye'de Av Hayvanlarının Yayılış Yerleri", **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, Seri B, Cilt 31, Sayı 2, s. 68-81, İstanbul.

MP, 1986, **Milli Parklar ve Yaban Hayatı Semineri**, Orman Genel Müdürlüğü Milli Parklar Dairesi Başkanlığı yayını, Ankara.

OGM, 1986, **Türkiye'de Av ve Yaban Hayatı**, Orman Genel Müdürlüğü yayını, Ankara.

OGM, 1989, **Kuruluşunun 150. Yılında Ormancılığımız**, Orman Genel Müdürlüğü yayını, Ankara.

OLALI, H., 1983, "Dış Tanıtma ve Turizm", **Dış Tanıtma ve Turizm**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s. 1-127, Ankara.

ÖZDEMİR, M., 1991, "Turizmin Sosyal Yapı Üzerindeki Tesirleri", **Turizm Yıllığı 1990**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s. 83-103, Ankara.

ÖZGÜÇ, N., 1994, **Turizm Coğrafyası**, İstanbul.

PINAR, M., 1993, "Ülkemizde Kırsal Sanayinin Yeri Ve Önemi", **Kırsal Sanayi Sempozyumu Tebliğler**, Devlet Planlama Teşkilatı Yayını, s. 42-56,Ankara.

RIZAOĞLU, B., 1993, "Yerel Açıdan Turizm Planlaması ve Geliştirilmesi", **Turizm Yıllığı 1993**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s. 143-158, Ankara.

SAĞCAN, M., 1986, "Turizm Çevre İlişkileri ve Turizm Kaynaklarının Korunması", **Turizm Yıllığı 1993**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s.129-138, Ankara.

SELMİ, E., 1985, "Yaban Hayatı Amenajmanının Prensipleri", **İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi**, Seri B, Cilt 35, Sayı 2, s. 52-62, İstanbul.

SEREZ, M., 1986, "Türkiye'de Av Turizmi ve Sorunları", **Turizm Yıllığı 1985**, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. yayını, s. 141-143, Ankara.

TOSKAY, T., 1983, **Turizm, Turizm Olaylarına Genel Yaklaşım**, Der yayınları, İstanbul.

USAL, A., 1984, **Turizm Pazarlaması**, Okan Dağıtımcılık-Yayıncılık Ltd.Şti., İzmir.

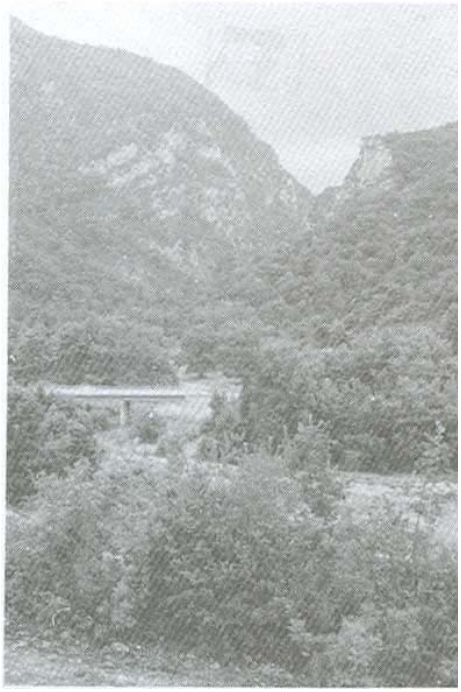
YALTIRIK, F., 1995, "Sisi Kuşağı Ormanı", **Aylık Turizm Dergisi Atlas**, Sayı 24, s. 70-82, İstanbul.

Resim 1: Turizm faaliyetleri yönünden değerlendirilebilecek Hisar köyünden bir görünüm. Evlerin yol boyunca dizilmiş olması, birbirlerinin görüntülerini kapatmalarına da engel olmaktadır. Evlerin arka bahçeleri ziraate ayrılmıştır.

Resim 2: Hisar köyünde tipik bir köy evi. Çevrede en kolay temin edilen malzeme ağaçtır. Ağaçlar değişik şekillerde işlenerek bu evler inşa edilmiştir.

Resim 3: Şeker Boğazı. Şimşirdere tarafından kireçtaşları içine açılan vadi, doğal bir güzellik olarak dikkati çekmektedir.

Resim 4: Şeker boğazında vadi yer yer 100 m yi aşan derinliğe sahiptir. Yaz aylarında suları çekilen Şimşirdere ilkbahar aylarında taşkınlara neden olmaktadır.

Resim 5: Göktepe Tabiat Parkı. Her yıl Hıdırellez'de Göktepe Şenliklerinin yapıldığı bu alan özellikle hafta sonlarında günübirlik turistlere hizmet vermektedir.